

(Miesto vietos plėtros strategijos forma)

ŠALČININKŲ MIESTO 2023-2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

IVADAS

Šalčininkų miesto vietos veiklos grupė (toliau – MVVG), atsižvelgdama į Šalčininkų miesto problemas ir įtraukdama vietos bendruomenę, parengė Šalčininkų miesto 2023-2029 m. vietos plėtros strategiją (toliau – strategija), kurioje numatomos pagrindinės miesto plėtros kryptys ir veiklos joms įgyvendinti. Iki šiol buvo įprasta, kad miesto, rajono plėtros kryptys buvo planuojamos remiantis principu "iš viršaus į apačią". Siekiant pradėti taikyti naują principą "iš apačios į viršų", reikia lėšų ir iniciatyvių žmonių, kad būtų suaktyvinta miesto bendruomenė socialinės atskirties ir įdarbinimo problemoms spręsti.

Šalčininkų miesto vietos plėtros strategija yra parengta siekiant mažinti socialinę atskirtį ir didinti užimtumą. Strategiją parengė Šalčininkų MVVG, kurios vienas iš veiklos tikslų yra pagerinti vietinės įsidarbinimo galimybes ir padidinti socialinę bendruomenės integraciją, išnaudojant vietos valdžios, verslo ir bendruomenės ryšius.

MVVG vietos plėtros strategijos dokumentas susideda iš 6 struktūrinių dalių ir priedų:

- Pirmojoje dalyje pateikiama Šalčininkų miesto vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma strategija, apibrėžtis.
- Antrojoje dalyje pateikiama Šalčininkų miesto teritorijos, kuriai rengiama strategija, analizė, susidedanti iš poreikių ir galimybių bei stiprybių, silpnybių, grėsmių ir galimybių analizių.
- Trečiojoje dalyje pateikiami strategijos tikslai, uždaviniai, jų alternatyvos, rezultatų ir produktų rodikliai bei jų siektinos reikšmės.
- Ketvirtoje dalyje - bendruomenės dalyvavimo apibūdinimas.
- Penktoje dalyje - strategijos finansinis veiksmų planas.
- Šeštoje dalyje pateikiama strategijos valdymo, stebėsenos ir vertinimo tvarka.

Priedai: 2 priedas Šalčininkų m. teritorijos analizė, 3 priedas Veiksmų finansinio plano išlaidų pagrindimas, 4 priedas Dalyvių sąrašai

Tikimasi, kad įgyvendinus Šalčininkų miesto vietos plėtros strategiją bus pagerintos vietinės įsidarbinimo galimybės, dėl ko sumažės tam tikrų bendruomenės narių socialinė atskirtis bei didžioji dalis strategijos tikslinių grupių gyventojų įsitrauks į pilnavertį visuomeninį gyvenimą ir taps neatskiriama Šalčininkų miesto bendruomenės dalimi.

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJĄ IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

TERITORIJA
<p>Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija – Šalčininkų miesto teritorija. Šalčininkų miesto centras nuo 1972 m. yra Šalčininkų miestas. Tai miestas Lietuvos pietryčiuose, Vilniaus apskrityje, Lydos aukštumoje, 45 km į pietus nuo Vilniaus. Šalčininkų rajono savivaldybės ir seniūnijos centras. Ypatingas miesto riba eina Vilniaus–Lydos geležinkelis (suotis Turiokė). Mieste stovi Šalčininkų Šv. apaštalo Petro bažnyčia, Šalčininkų Šv. Tichono maldos namai, paštas, rajono centrinė ligoninė, savivaldybės pietryčiuose – Šalčininkų miškas.</p> <p>Šalčininkuose yra du trenkiniai – Šalčios upės praplajimai: pirmasis yra arčiau centro ir mažesnis, antrasis – šiaurės rytuose ir didesnis. Pietuose yra pasienio kontrolės punktas Šalčininkai-Benėkainys. Tiek Šalčininkų miestas, tiek šalia jo esantys priemiestiniai kaimai sparčiai plečiasi.</p> <p>Šalčininkų seniūnijas priklauso 33 kaimai ir 8 vienkiemiai. Šalčininkų miesto plotas 7,87 km². Miesto teritorija, sutampanti su Šalčininkų miesto seniūnijos teritorija, ribojasi su Gerviškių, Jašiūnų, Turgelių ir Akmenynės seniūnijomis. Taip pat Šalčininkai ribojasi ir su Baltarusijos valstybe.</p> <p>Miestas yra labai patogioje geografinėje padėtyje. Iš jo netoli nuvykti į Vilnių, tačiau sasinė daro didelę įtaką miestui ir jo vystymuisi. Nemaža dalis gyventojų dirba Vilniuje, todėl Šalčininkai iš dalies yra „miegamųjų“ rajonas.</p>
GYVENTOJAI

Dalis Šalčininkų miesto rodiklių buvo surinkti iš Šalčininkų seniūnijos ar Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos. Tačiau didžioji dalis rodiklių, skelbiami viešai Valstybinės duomenų agentūros, yra Šalčininkų rajono. Neturint prielaidų prie Šalčininkų miesto rodiklių, kai kurie Šalčininkų miesto rodikliai apskaičiuoti išskaičiuojant Šalčininkų miesto gyventojų skaičius santykiu su Šalčininkų rajono gyventojų skaičiumi, naudojant Šalčininkų rajono duomenis. Taip pat svarbu paminėti, kad Šalčininkų seniūnijos teritorija nesutampa su Šalčininkų miesto teritorija, todėl tapatinant Šalčininkų seniūnijos rodiklius su Šalčininkų miesto rodikliais negalime.

2022 m. Šalčininkų m. gyveno 6,8 tūkst. gyventojų, t.y. 316 gyventojų mažiau nei 2016 m. Pagal procentinį gyventojų sumažėjimą per 2016–2022 m. Šalčininkų m. sumažėjo 4,4 proc. gyventojų. Viena iš gyventojų skaičiaus mažėjimo priežasčių yra neigiamas natūrali gyventojų kaita – mirusiųjų skaičius Šalčininkų m. nuo 2016 m. viršija gimusiųjų skaičių. Kita, ne mažiau svarbi gyventojų skaičiaus mažėjimo priežastis – migracijos procesas. Šalčininkų m. beveik visur yra ir vidinė migracija, kai gyventojai išvyksta į kitas Lietuvos teritorijas, dažniausiai kitus miestus, kur yra daugiau galimybių, pavyzdžiui Vilniaus miestas. Kita vertus, šis sumažėjimas yra iš dalies kompensuojamas iš Šalčininkų rajono kaimiškųjų vietovių į Šalčininkų miestą persikeliantių gyventojų dalimi. Gyventojų mažėjimo tendencija stebima visose amžiaus grupėse. Per 2018–2022 m. laikotarpį sumažėjo darbingo amžiaus gyventojų skaičius per 1 procentinį punktą, pensinio amžiaus gyventojų skaičius išaugo per 1 procentinį punktą. Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių rodo, kad darbingo amžiaus gyventojų grupėje buvo ženklus sumažėjimas 55–59 metų amžiaus, 25–29 metų amžiaus, 35–39 metų amžiaus grupėse. Šis sumažėjimą didžiąja dalimi nulėmė gyventojų senėjimas (dalis gyventojų iš 55–59 metų amžiaus grupės perėjo į 60–64 m. amžiaus grupę), taip pat įtakos turėjo ir gyventojų emigracija. Analizuojant duomenis pagal amžiaus grupes, matoma, jog vaikų iki 14 m. amžiaus iminai yra pakankamai daug, tačiau jaunimo nuo 15 iki 18 m. ženkliai mažiau. Panašiu, kad per penkerius metus sumažėjęs ir 19–24 m. ir dar ženkliau 25–29 m. jaunimo skaičius Šalčininkų m., rodo, kad Šalčininkų mieste jaunimo vis mažėja.

Demografinės senatvės koeficientas Šalčininkų m. nuolat augo, t.y. 2018 m. buvo 102 pagyvenę asmenys, tenkantys 100-ai vaikų, o 2022 m. – 115. Galima daryti prielaidą, jog Šalčininkų m. išsujamas gyventojų senėjimas.

Tuo tarpu užimtumas Šalčininkų m. išlieka stabilus, t.y. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų procentas per visą analizuojamą laikotarpį 2016–2022 m. Šalčininkų m. svyravo intervale nuo 7,3 proc. iki 8,4 proc. Didžiausias šuolis pastebimas 2020 m. kai registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų procentas pakilo iki 13,2 proc. Šalčininkų m. lyginant situaciją su kitomis savivaldybėmis nustatyta, kad didžiausią registruotų bedarbių procentą turėjo Šalčininkų r. (9,7 proc.) ir Trakų r. (9,7 proc.) savivaldybės, kurios lenkė ir šalies vidurkį (9 proc.).

Darbo užmokesčio problematika taip pat fiksuojama tiek Šalčininkų r., tiek Šalčininkų m., t. y. 2022 m. Šalčininkų r. (866,1 Eur/mėn.) vidutinis neto darbo užmokeskis buvo vienas iš mažiausių lyginant su kitomis savivaldybėmis, kuomet Lietuvos vid. neto darbo užmokeskis buvo 1121,1 Eur/mėn.

Analizuojant socialines problemas, pastebima, kad Šalčininkų r. savivaldybė yra trečia tarp visų kaunyninių savivaldybių pagal senatvės pensijas gaunančių asmenų skaičių tikstančių gyventojų ir pirmą pagal neto darbingumo ir invalidumo pensijas gaunančių asmenų skaičių tikstančių gyventojų. Vidutinė valstybinio socialinio draudimo senatvės pensija Šalčininkų r. savivaldybėje lyginant su Lietuvos vidurkiu ir kitomis kaunyninėmis savivaldybėmis, yra žemiausia (418 Eur, kai kitose savivaldybėse – 444,6–468,5 Eur).

Socialinių paslaugų gavėjų namuose skaičius 2016–2022 m. augo 39,6 proc. Šalčininkų r. Analogiškai augo socialinių paslaugų gavėjų namuose skaičius ir Šalčininkų m. (2022 m. galejo siekti 33 asmenis).

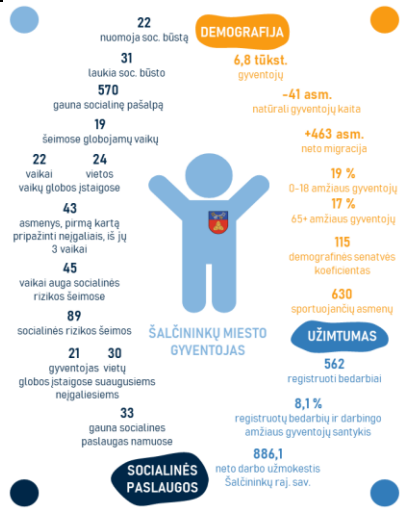
Šalčininkų m. 2022 m. fiksuojama apie 43 socialinės rizikos šeimas, kuriose auga 89 vaikai. Asmenų, pirmąkart pripažintų neįgaliaisiais, skaičius Šalčininkų m. 2022 m. siekė 43 asmenis: 3 vaikai ir 40 darbingo amžiaus gyventojai. Iš viso Šalčininkų m. yra apie 100 neįgaliajų.

Galime daryti prielaidą, kad Šalčininkų m. mažėja darbingo amžiaus gyventojų skaičius ir didėja pensinio amžiaus žmonių skaičius. To pasekoje dalis darbingo amžiaus gyventojų patiria socialinę atskirtį, nes turi priziūrėti vaikus, senelius ar neįgaliosius asmenis.

Remiantis analizuojamais rodikliais Šalčininkų m. dar yra pakankamai likusios jaunos darbo jėgos, kurių būtiną išlaikyti ar net padidinti, t. y. kelti Šalčininkų miesto ūkį žemumai lygi, keisti miesto požiūrį į jaunąją kartą: verslumo, socialiniais, švietimo ir kt. klausimais. Siekiant padidinti Šalčininkų m. kaip gyvenamosios vietos patrauklumą bei išlaikyti jauną kvalifikuotą darbo jėgą, yra situacijos darbo rinkoje gerinimas per verslo sektorius plėtrą, smulkaus ir vidutinio verslo ir verslumo gerinimo iniciatyvas bei socialinę atskirtį patiriančių asmenų įtraukimas į pilnavertį Šalčininkų m. gyvenimą.

Paveiksle apačioje pateikiamas apibendrintas vaizdas, kaip šiuo metu (2022 m. duomenys) atrodo statistinis Šalčininkų miesto gyventojas, t.y. kokie yra strategijai aktualūs pagrindiniai rodikliai. Starategija yra orientuota į šias tikslines gyventojų grupes:

1. Socialinės rizikos šeimos: tėvai, vaikai;
2. Socialinę atskirtį patiriantys (pvz. mažas pajamas gaunantys, skurde gyvenantys);
3. Socialinę atskirtį patiriantys (pvz. mažas pajamas gaunantys, skurde gyvenantys) ir auginantys mažamečius vaikus;
4. Senyvo amžiaus asmenys (senjorai);
5. Neįgalieji;
6. Dirbantys/bedirbantys slaugantys savo artimuosius;
7. Besimokantis ir darbo ieškantis jaunimas;
8. Neaktyvūs asmenys ir kiti bedarbiai;
9. Pradedančios verslą Šalčininkų m. mažos įmonės, t.y. veikiančios neilgiau kaip vienerius metus prieš pradėdamas dalyvauti strategijos projektinėje veikloje. Išsami tikslinių grupių statistika pateikiama 2 priede, t.y. atliktoje Šalčininkų m. teritorijos analizėje.

TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ	
<p><i>Šalčininkų miesto teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizė pateikiama 2 priede dėl didelės apimties. Miesto teritorijos analizėje analizuojami svarbiausių sričių veiksniai, kurie daro didžiausią įtaką Šalčininkų miestui, t.y.: ekonomika, socialinė apsauga, švietimas, kultūra, sportas ir viešasis saugumas. Šiuos veiksnius apibūdinantys rodikliai palyginami su šalies ir lyginamų savivaldybių (Varėnos r., Vilniaus r., Šalčininkų r., Trakų r.) rodikliais. Analizė atlikta remiantis Valstybės duomenų agentūros, Šalčininkų seniūnijos, Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos duomenis. Analizuojamas laikotarpis nuo 2016 m. iki 2022 m.</i></p>	

STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ			
STIPRYBĖS		SILPNYBĖS	
1.	Mažėjantis socialinių pašalpų išmokų gavėjų skaičius	1.	Mažėjantis gyventojų skaičius
2.	Mažėjantis socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius	2.	Mažėjantis jaunimo skaičius
3.	Mažėjantis vaikų skaičius vaikų globos namuose	3.	Gyventojų migracija į kitus miestus (ypač Vilnių)
4.	Išaugęs asmenų, nuomojančių socialinį būstą, skaičius	4.	Miestui būdinga senėjimo tendencija
5.	Daug sportuojančių, aktyvų gyvenimo būdą propaguojančių gyventojų	5.	Išaugęs registruotų bedarbių skaičius
6.	Aplink esantys miestai (pvz. Vilnius), galimybė dirbti juose, didina gyventojų užimtumą	6.	Vienas žemiausių regione neto atlyginimas
7.	Didėjantis veikiančių ūkio subjektų, įmonių skaičius	7.	Nėra sportinio aktyvumo užimtumo veiklų vyresnio amžiaus gyventojams
8.	Augantis neformaliojo ugdymo programų ir juose dalyvaujančiųjų skaičius	8.	Nevykdomas probleminio jaunimo užimtumas (ypač jų pamėgtose viešose susibūrimo vietose) miesto teritorijoje
9.	Veikiantis 3-jo amžiaus universitetas	9.	Laisvalaikio, aktyvaus poilsio paslaugų trūkumas
10.	Daug kalbų mokantys miesto gyventojai	10.	Didelis socialinio būsto poreikis
		11.	Mažiausias veikiančių ūkio subjektų, įmonių skaičius tūkstančiui gyventojų
		12.	Labai mažos materialinių ir tiesioginių užsienio investicijų apimtys
		13.	Žema pridėtinė vertė vienam dirbančiajam, palyginti su Lietuva ir kitomis savivaldybėmis
		14.	Kryptingo bendradarbiavimo skatinant verslą nebuvimas
		15.	Mažos gyventojų pajamos
		16.	Alkoholis laikoma viena iš aktualiausių problemų mieste
		17.	Mažiausias kultūros centrų dalyvių ir mėgėjų meno kolektyvų narių skaičius tūkstančiui gyventojų
GALIMYBĖS		GRĖSMĖS	
1.	Intensyvesnė nevyriausybinių, bendruomeninių organizacijų įtrauktis į socialinių paslaugų teikimą, socialinių paslaugų savanorystės stiprinimas	1.	Didėjantis kvalifikuotos darbo jėgos trūkumas: motyvacijos dirbti stoka, žemas atlyginimas, migracija
2.	Socialinių paslaugų vystymas / plėtra	2.	Darbo vietų (pagal specialybę) pasiūlos ir paklausos disbalansas
3.	Bendruomeninio, socialinio verslo kūrimas	3.	Auganti Vilniaus miesto ekonominė konkurencija pritraukianti konkurencingą atlyginimą mokančias verslo imones
4.	Verslumo skatinimo ir investicijų pritraukimo programų įgyvendinimas	4.	Demografinio senatvės koeficiento blogėjimas ir jaunų asmenų migracija darys įtaką socialinių paslaugų ir sveikatos priežiūros paslaugų poreikio didėjimui ateityje
5.	Darbo jėgos aktyvinimas (negalinių dirbti dėl šeimyninių aplinkybių) ir perkvalifikavimas (turinčių nepaklausias specialybes)	5.	Segregacija - tam tikrų rasinių ar etninių grupių atskyrimas viešajame gyvenime - gyventojų susipriešinimas
6.	Kryptinga vaikų ir jaunimo edukacija gyvenimo būdo ir profesiniais klausimais	6.	Didėjantis gyventojų nenoras socializuotis, pasireiškiantis nepaklusnumu, agresija, smurtu ir polinkiu į priklausomybes
7.	Verslo ir vietos bendruomenės glaudesnis bendradarbiavimas, padedantis didinti visų dalyvių socialinę atsakomybę ir sutelktumą	7.	Priklausomybę keliančių medžiagų vartojimo problemų turintys asmenys, sukuriantys grėsmę ne tik sau, bet ir jį supančiai aplinkai
8.	Atvirų jaunimo centrų ir (ar) erdvių plėtra, darbo gatvėje su jaunimu stiprinimas (prevenciniai veiksmai)	8.	Blogėjanti gyventojų sveikata dėl mažo fizinio aktyvumo, žalingų įpročių, pandemijų ir kitų priežasčių
9.	Didesnė vaikų ir jaunimo, senjorų, neįgalųjų asmenų įtrauktis į kultūros veiklas, jiems skirtų renginių pasiūlos didinimas	9.	Būsto prieinamumo problemos aktualumas jaunoms šeimoms
10.	Gyventojų įtrauktis į prevencines, profilaktines programas, prisidedančias prie visuomenės sveikatos stiprinimo, didinimas	10.	Žemiau skurdo ribos gyvenančių žmonių skaičiaus didėjimas
11.	Bendruomeniškumą, pagalbą ir sveiką gyvenimą propaguojančių iniciatyvų įgyvendinimas	11.	Bendruomeniškumo, gyventojų aktyvumo stoka
12.	Sporto infrastruktūros ir renginių prieinamumo didinimas masiniam sportui	12.	Perėjimas į virtualią erdvę neskatina "gyvo" bendravimo tarp jaunimo, puoselėja "pasyvumo" kultūrą
13.	Informacijos sklaidos didinimas civilinės saugos klausimais		

**VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI,
IŠKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES**

<p>1. TIKSLAS – padidinti socialinę integraciją ir užimtumą Šalčininkų mieste, sutelkiant/ įtraukiant vietos valdžios, verslo ir bendruomenės atstovus.</p> <p>Gyventojų pasiskirstymas pagal amžių rodo, kad darbingo amžiaus gyventojų grupėje analizuojamu laikotarpiu (2018-2022 m.) buvo ženklus sumažėjimas 55-59 metų amžiaus, 25-29 metų amžiaus, 35-39 metų amžiaus gyventojų grupėse. Kadangi tarp emigracijos motyvų dominuoja ekonominiai, susiję su darbo vietos ir uždarbio galimybėmis, daugiausiai emigruoja darbingo amžiaus ekonomiškai aktyvūs gyventojai. Šalčininkų m. svarbi vidinė migracija, kai šalia yra Vilniaus m., kur gyventojai randa daugiau galimybių ir išvyksta ten gyventi ir dirbti.</p> <p>Mažėjant darbingo amžiaus gyventojų skaičiui, išaugo registruotų bedarbių skaičius. Analizuojamu laikotarpiu 2016-2022 m. Šalčininkų m. registruotų bedarbių nuo visų darbingo amžiaus gyventojų procentas svyravo intervale nuo 7,3 iki 13,2. Lyginant 2022 m. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų procentą tarp kitų savivaldybių nustatyta, kad didžiausią rodiklį turėjo Šalčininkų r. (9,7 proc.), kuri lenkė ir šalies vidurkį (9 proc.).</p> <p>2022 m. Šalčininkų r. (866,1 Eur/mėn.) ir Varėnos r. (842,8 Eur/mėn.) savivaldybėse buvo mažiausias lyginant su kitomis savivaldybėmis ir labai stipriai atsiliko nuo šalies vidurkio (1121,1 Eur/mėn.). Tuo tarpu Vilniaus r. savivaldybėje vidutinis neto darbo užmokestis siekė 1056,2 Eur/mėn., kur ir pastebimas Šalčininkų m. gyventojų nutekėjimas.</p> <p>Pagal veikiančių ūkio subjektų skaičių tūkstančiui gyventojų Šalčininkų r. (miesto duomenų negavome) yra paskutinėje vietoje tarp analizuojamų savivaldybių.</p> <p>Lyginant 2022 m. duomenis pagal amžiaus grupes, buvo didelis skaičius vaikų iki 14 m. amžiaus imtinai, tačiau jaunimo nuo 15 iki 18 m. žymiai mažiau. Panašu, kad per penkerius metus sumažėjęs ir 19-24 m. ir dar žymiai 25-29 m. jaunimo skaičius Šalčininkų mieste. Šie duomenys rodo, kad Šalčininkų mieste jaunimo vis mažėja, todėl būtina išlaikyti ar net padidinti jauną darbo jėgą, t. y. kelti Šalčininkų miesto užimtumo lygį, keisti miesto požiūrį į jaunąją kartą: verslumo, socialiniai, švietimo ir kt. klausimais.</p> <p>Neformalus ugdymas Šalčininkų m. buvo labai aktyvus tiek programų skaičiumi, tiek dalyviais. Per analizuojamą laikotarpį programų skaičius išaugo net 75 proc., t. y. 2022 m. - 21 vnt., o 2016 m. - 12 vnt., o neformalaus ugdymo programų lankomumas išaugo 122 proc. nuo 323 asm. iki 717 asm. Šią sritį siekiama stiprinti kryptingai paruošiant neformalaus ugdymo programas senjorų, vaikų / jaunimo užimtumui didinti bei darbingo amžiaus ekonomiškai neaktyvių asmenų įtraukimui į darbo rinką.</p> <p>Pasinaudodami įvardintomis SSGG 6, 7, 8, 9, 10 stiprybėmis, spresime 1, 2, 3, 5, 6, 8, 11, 12, 13, 14, 15 silpnības, išvengdami 1, 2, 3, 10 grėsmių. Anksčiau išvardintoms problemoms spręsti naudosimės ir stengsimės įgyvendinti 3, 4, 5, 6, 8 galimybes.</p> <p>Demografinės senatvės koeficientas Šalčininkų m. nuolatos augo, t. y. 2018 m. buvo 102 pagyvenę asmenys, tenkantys 100-ai vaikų, o 2022 m. – 115. 2022 m. Šalčininkų m. buvo vidutiniškai 1200 asmenų, gaunančių senatvės pensiją, ir 637 asmenys, gaunantys netekto darbingumo ir invalidumo pensijas.</p> <p>Vidutinė valstybinio socialinio draudimo senatvės pensija Šalčininkų m., palyginti su Lietuvos vidurkiu ir kitomis savivaldybėmis, yra žemiausia (418 Eur, kai kitose savivaldybėse – 444,6-468,5 Eur) ir ji galimai neužtikrina galimybės oriai senatvei, kuomet galima pasirūpinti baziniais poreikiais, nekalbant apie papildomus socialinius, kultūrinius ir kitus interesus.</p> <p>Galima daryti prielaidą, jog Šalčininkų mieste fiksuojamas gyventojų senėjimas, todėl būtina pasirūpinti ir mūsų senjorais, jų užimtumu, įtraukimu į pilnavertę visuomeninį gyvenimą Šalčininkų mieste.</p> <p>Šalčininkų m. 2022 m. fiksuojama apie 45 socialinės rizikos šeimas, kuriose auga 89 vaikai. 2016–2022 m. laikotarpiu tokių šeimų skaičius Šalčininkų rajone sumažėjo 13,7 proc. (mieste – 14,9 proc.), šie rezultatai pastebi po Šalčininkų miesto vietos veiklos grupės plėtros strategijos įgyvendinimo. Tai rodo, kad tokia veikla būtina ir ją reikia tęsti naujoje startegijoje.</p> <p>2016–2022 m. laikotarpiu Šalčininkų m. sportuojančiųjų ar aktyvių gyventojų skaičius išaugo 31,3 proc. nuo 480 iki 630 asmenų. Tačiau labai trūksta sportinių, sveikos gyvensenos užsiėmimų gyventojams, turintiems negalią asmenims ar senjorams.</p> <p>Jaučiamas pasyvesnis ir kultūrinis gyvenimas Šalčininkų m. Palyginti su kitomis savivaldybėmis, 2022 m. Šalčininkų r. tūkstančiui gyventojų teko mažiausiai kultūros centrų dalyvių skaičius (15 asm./1 tūkst. gyv.). Labai svarbu kultūrinėje veikloje buvusius aktyvius dalyvius, susigrąžinti į anksčiau pradėtą veiklą, o taip pat ir pritraukti naujus narius.</p> <p>Pasinaudodami įvardintomis SSGG 1, 2, 3, 4, 5 stiprybėmis, spresime 1, 2, 4, 7, 9, 10, 16, 17 silpnības, išvengdami 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12 grėsmių. Anksčiau išvardintoms problemoms spręsti naudosimės ir stengsimės įgyvendinti 1, 2, 7, 9, 10, 11, 12, 13 galimybes.</p>

TIKSLAS 1 ALTERNATYVA	TIKSLAS 2 ALTERNATYVA
<p>Padidinti socialinę integraciją ir užimtumą Šalčininkų mieste, sutelkiant/ įtraukiant vietos valdžios, verslo ir bendruomenės atstovus.</p> <p>Šis tikslas buvo pasirinktas įvertinus tai, kad bus išspręsta numatytas tiek socialinės, ekonominės, demografinės aplinkos analizės, tiek SSGG problemas (silpnības), išnaudojant Šalčininkų miesto jau turimas stiprias puses bei planuojamas galimybes. Bus įtrauktos visos numatytos tikslinės grupės.</p> <p>Taip pat šiame tikslu įvardintas abipusis bendradarbiavimas, kuris labai svarbus vieningai sutarti ir siekti užsibrėžto tikslo.</p>	<p>Padidinti socialinę integraciją ir užimtumą Šalčininkų mieste.</p> <p>Šis tikslas nebuvo pasirinktas įvertinus tai, kad bus išspręsta numatytas tiek socialinės, ekonominės, demografinės aplinkos analizės, tiek SSGG problemas (silpnības), išnaudojant Šalčininkų miesto jau turimas stiprias puses bei planuojamas galimybes. Bus įtrauktos visos numatytos tikslinės grupės.</p> <p>Tačiau šiame tikslu nėra minimas abipusis bendradarbiavimas, kuris labai svarbus vieningai sutarti ir siekti užsibrėžto tikslo.</p>

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	Siekiami reikšmė
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis (proc.)	17	37
2.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos	3	4
3.	Pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus subjektai, dalyvavę įgyvendinant vietos plėtros strategijas	6	6

<p>1.1 UŽDAVINYS – gerinti Šalčininkų miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje, didinant bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumą</p> <p>Šiuo uždaviniu siekiama išspręsti pagrindines problemas: mažinti registruotų bedarbių skaičių bei didinti neto darbo užmokestį. Šalčininkų m. turėdamas augantį neformalių programų ir jose dalyvaujančių asmenų skaičių (tiek vaikų, tiek suaugusių), turi puikią galimybę kryptingai išnaudoti, jei reikia patobulinti programas, kurios padėtų neprarasti įgūdžių ir grįžti į darbo rinką asmenims iš tikslinių grupių. Rezultate šias paslaugas gaus ne mažiau 100 tikslinės grupės narių. Norint pasiekti didesnio bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumo būtina skatinti glaudesnę bendradarbiavimą tarp verslo ir vietos bendruomenių. Sieksime atrasti kūrybiškus, verslius sprendimus didžiausioms socialinėms visuomenės problemoms spręsti. Rezultate planuojama įkurti vieną socialinį verslą ir konsultuoti /suteikti pagalbą / paramą 4 jaunuoms verslo įmonėms. Didindami gyventojų užimtumą darbo rinkoje išspręsimė ir kitas Šalčininkų m. silpnas/problemas įvardintas SSGG: 1, 2, 3, 11, 12, 14, 15, išvengsime arba sumažinsime kylančias grėsmes: 1, 2, 3, 10.</p> <p>Šis uždavinys pasirinktas, nes yra tiksliai orientuotas į jam skirtą tikslinę grupę - neaktyvius darbingo amžiaus gyventojus ir sprendžia pagrindines dvi anksčiau įvardintas problemas.</p>
--

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiami reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	3			3		1			7
2.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai	0				1				1
3.	Paramą gavusios įmonės (iš jų: labai mažos, mažosios, vidutinės ir didelės)	0			4					4

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<p>Didinti gyventojų verslumą ir aktyvumą darbo rinkoje. Šio uždavinio nepasirinkome, nes jis labiau orientuotas į bendrą ekonominės būklės gerinimą mieste, kaip, pavyzdžiui, verslumas. Analizėje nurodoma, kad Šalčininkų mieste nuolat didėja veikiančių ūkio subjektų, įmonių skaičius, tačiau trūksta kvalifikuotos darbo jėgos, augantis bedarbių skaičius, žemiausias neto darbo užmokestis lyginant su kitomis savivaldybėmis, mažos gyventojų pajamos ir pan. Norint išspręsti šias problemas uždavinys turi būti kryptingasis, tikslingesnis, t.y. nukreiptas į aiškią tikslinę grupę.</p>	<p>Gerinti Šalčininkų miesto gyventojų padėtį darbo rinkoje, didinant bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumą. Šis uždavinys turi aiškią kryptį - didinti užimtumą, ir tikslinę grupę - bedarbiai ir neaktyvūs darbingi gyventojai. Taip pat sprendžia pagrindines užimtumo problemas: mažina registruotų bedarbių skaičių bei didina neto darbo užmokestį. Šis uždavinys buvo pasirinktas.</p>

<p>1.2 UŽDAVINYS – mažinti Šalčininkų miesto gyventojų socialinę atskirtį, sudarant galimybes gauti trūkstamas paslaugas ir dalyvauti bendruomeninėje veikloje</p> <p>Šiuo uždaviniu siekiama išspręsti pagrindines problemas: nevykdomas problemiško jaunimo užimtumas, laisvalaikio, aktyvių, sportinių paslaugų trūkumas tikslinių grupių asmenims. Šalčininkų miesto vietos plėtros strategijos 2014-2020 m. įgyvendinimas davė daug teigiamų rezultatų miestui ir prisidėjo prie šio uždavinio SSGG stiprybių: mažėjantis socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičius, mažėjantis vaikų skaičius vaikų globos namuose, daug sportuojančių, aktyvų gyvenimo būdą propaguojančių gyventojų. Nors ir turime mažėjančius rodiklius, tačiau soc. rizikos šeimų, jose augančių vaikų, globojamų vaikų Šalčininkų mieste išlieka. Norint ir toliau spręsti miesto problemas būtina padėti socialiai pažeidžiamų grupių asmenims ir jų šeimoms narįms integruotis į pilnavertę visuomeninį gyvenimą. Planuojamos veiklos apimtis: socialinę atskirtį patiriančių asmenų šeimos narių pavadavimas teikiant socialines paslaugas; asmeninis asistentas / meistras / profesionali pagalba į namus: reikalingų buitinių paslaugų teikimas namuose, soc. būstas; socialinę atskirtį patiriančių vaikų ir jaunimo integravimas į pilnavertę visuomeninį gyvenimą; teikti konsultacijas, kurių metu bus siekiama išsiaiškinti tikslinės grupės asmenų poreikius bei siekiant stiprinti tikslinės grupės socialinius ryšius bendruomenėje vėliau bus organizuojami mokymai.</p> <p>Rezultatą gaus 120 vaikų / jaunimo iš soc. rizikos šeimų ir mažas pajamas gaunančių šeimų, 100 asmenų, patiriančių socialinę atskirtį, t.y. šeimos nariai, neįgalieji ir senyvo amžiaus asmenys patiriantys socialinę atskirtį.</p> <p>Taip pat planuojama organizuoti bendraminčių renginius, projektus: akcijas, plenerus, popietes, stovyklas, ekspedicijas ir pan., kuriuose socialinę atskirtį patiriantys asmenys galėtų dalyvauti patirtimi, mokytis, socializuotis ir t.t.</p> <p>Rezultatą gaus mažas pajamas gaunantys asmenys ir soc.rizikos šeimos: 30 tėvų ir 60 vaikų; 100 neįgalųjų ir senyvo amžiaus asmenų; 110 globojamų (rūpinamų) vaikų / paauglių; 500 asmenų: 300 vaikų ir 200 suaugusiųjų (bet kokią socialinę atskirtį patiriantys asmenys)</p> <p>Vykdydami problemiško jaunimo užimtumą bei laisvalaikio, aktyvių, sportinių paslaugų didinimą tikslinių grupių asmenims. išspręsimė ir kitas Šalčininkų m. silpnas/problemas įvardintas SSGG: 16, 17 išvengsime arba sumažinsime kylančias grėsmes: 4, 5, 6, 7, 8, 11, 12. Šis uždavinys pasirinktas, nes yra orientuotas į dvi aiškias kryptis: trūkstamų socialinių paslaugų plėtrą / pagalbą socialinę atskirtį patiriantiems asmenims ir jų užimtumo didinimą per švietėjiškus, kultūrinius, sveikatinimo renginius, projektus, stovyklas, plenerus ir pan.</p>
--

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiami reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	12		13	3	7	1			36

1.2 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.2 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
<p>Didinti Šalčininkų miesto gyventojų bendruomeniškumą, skatinant jų bendradarbiavimą sprendžiant aktualias problemas. Šio uždavinio nepasirinkome, nes jis labiau orientuotas į bendruomeniškumą, o ne konkrečios problemos sprendimą. Pirmiausia reikia spręsti identifišką problemą, o bendruomeniškumą ir bendradarbiavimą naudoti kaip įrankius šioms problemoms spręsti.</p>	<p>Mažinti Šalčininkų miesto gyventojų socialinę atskirtį, sudarant galimybes gauti trūkstamas paslaugas ir dalyvauti bendruomeninėje veikloje. Šis uždavinys buvo pasirinktas todėl, kad turi dvi aiškias kryptis: trūkstamų socialinių paslaugų plėtrą / pagalbą socialinę atskirtį patiriantiems asmenims ir jų užimtumo didinimą per švietėjiškus, kultūrinius, sveikatinimo renginius, projektus, stovyklas, plenerus ir pan. Tikslinė grupė yra plati, nes norisi suteikti lygias galimybes visoms socialiai pažeidžiamoms tikslinėms grupėms gauti trūkstamas paslaugas ar sudalyvauti viename ar kitame kultūriniame, švietėjiškame renginyje.</p>

GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANT STRATEGIJĄ EIGA

VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Šalčininkų miesto vietos plėtros strategijos rengimo viešinimas ir konsultavimasis su visuomene buvo vykdomas įvairiais informaciniais kanalais: per socialinį tinklą Facebook (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100092379461974>), per Šalčininkų rajono savivaldybės interneto puslapį www.salcininkai.lt, kontaktinius susitikimus, telefoninius pokalbius ar elektroninius laiškus.

Pasirinkti konsultavimosi su visuomene būdai buvo tikslingai nukreipti informuoti Šalčininkų miesto gyventojus apie rengiamą strategiją. Į strategijos rengimą buvo įtraukti visų trijų sektorių atstovai, projektų idėjas siuntė ir darbo grupėse dalyvavo nevyriausybinės organizacijos, verslo įmonės, biudžetinės ir viešosios įstaigos, aktyvūs piliečiai.

Visuomenė buvo informuojama ir kviečiama dalyvauti įvairiuose susirinkimuose ir darbo grupėse.

Pirmasis susitikimas vyko 2023-03-21. Šio susitikimo metu buvo siekiama pasidalinti teigiamą ir neigiamą patirtimi įgyvendinant 2014-2020 m. strategiją ir pagalvoti apie pirmuosius žingsnius, ką galime daryti geriau naujoje rengiamoje strategijoje 2023-2029 m.

Susitikime dalyvavo 22 asmenys.

2023-05-04 Šalčininkų rajono savivaldybės internetinėje svetainėje buvo informuojama apie rengiamą strategiją ir kviečiami gyventojai teikti idėjas tiek gyvai, tiek el. paštu ar telefonu. 2023-05-04 taip pat vyko susitikimas su Šalčininkų miesto vietos veiklos grupės administracija, kuriame buvo sutarta dėl strategijos rengimo plano ir terminų. Strategiją rengiantys konsultantai pristatė Vietos plėtros strategijų rengimo taisykles, o miesto vietos veiklos grupės nariai išsakė savo lūkesčius.

2023-05-18 vyko darbo grupės susitikimas „Iniciatyvų, mažinančių Šalčininkų miesto gyventojų socialinę atskirtį ir didinančių gyventojų užimtumą kūrimas“. Šios darbo grupės metu buvo supažindinama su strategijos tikslais, apimtimi bei planuojamais pasiekti rezultatais.

Taip pat buvo pateikti pagrindiniai aplinkos analizės rodikliai bei SSGG analizė pagal kategorijas: socialinė apsauga, švietimas, kultūra, ekonomika / verslas / užimtumas. Į susitikimą buvo įtraukti Šalčininkų miesto gyventojai, kurių nuomonė buvo labai svarbi generuojant veiksmus, iniciatyvas mažinančias Šalčininkų miesto gyventojų socialinę atskirtį ir didinančių gyventojų užimtumą. Kiekvienas susitikimo dalyvis turėjo galimybę pasisakyti ir įvardinti miesto problemas, lūkesčius ir pageidavimus dėl planuojamų strategijos veiksmų, kurie būtų įtraukti į rengiamą strategiją. Susitikime dalyvavo 10 asmenų.

2023-06-20 įvyko susitikimas „Ateitis: kas mūsų laukia, ką galime ir turime daryti“. Šios darbo grupės metu buvo supažindinama su parengtos strategijos rėmais: tikslas, uždaviniai ir galimi veiksmai. Į susitikimą buvo įtraukti Šalčininkų miesto gyventojai, organizacijos, siekiant identifikuoti jų lūkesčius ir pageidavimus dėl planuojamų strategijos veiksmų, kurie bus įtraukti į strategiją. Susitikimo metu buvo generuojamos konkrečios idėjos, kurios mažintų Šalčininkų miesto gyventojų socialinę atskirtį ir didintų gyventojų užimtumą. Susitikime dalyvavo 17 asmenų.

Apibendrinant galima teigti, kad pasirinkti konsultavimosi su visuomene ir strategijos rengimo viešinimo metodai leido surinkti svarbią informaciją iš miesto gyventojų, ją įvertinti ir sukonkretinti iki konkrečių veiksmų.

Visi su viešiniu susiję dokumentai pateikti 4 priede.

Įkelti

ŠALČININKŲ MIESTO 2023-2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1. TIKSLAS - padidinti socialinę integraciją ir užimtumą Šalčininkų mieste, sutelkiant/itraukiant vietos valdžios, verslo ir bendruomenės atstovus.									
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	viso 2023-2029 m.
	Europos socialinis fondas +		321 725,77	163 839,20	229 560,67	70 515,53			785641,165
	Europos regioninės plėtros fondas		0,00	60 350,00	0,00	0,00			60350
	LR valstybės biudžetas		28 387,57	19 781,40	20 255,36	6 221,96			74646,29
	Savivaldybės biudžeto lėšos		0,00	0,00	0,00	0,00			0
	Privacios lėšos		28 387,57	19 781,40	20 255,36	6 221,96			74646,29
	Iš viso tikslui:		378 500,91	263 752,00	270 071,39	82 959,45			995283,75
1.1 UŽDAVINYS - gerinti Šalčininkų miesto gyventojų padėti darbo rinkoje, didinant bedarbių ir neaktyvių darbingų gyventojų užimtumą.									
	Europos socialinis fondas +		22 919,40	76 620,70	34 001,65	34 001,65			167543,4
	Europos regioninės plėtros fondas		0,00	60 350,00	0,00	0,00			60350
	LR valstybės biudžetas		2 022,30	12 085,65	3 000,15	3 000,15			20108,25
	Savivaldybės biudžeto lėšos		0,00	0,00	0,00	0,00			0
	Privacios lėšos		2 022,30	12 085,65	3 000,15	3 000,15			20108,25
	Iš viso uždaviniui:		26 964,00	161 142,00	40 001,95	40 001,95			268109,9
1.1.1. Neformalaus švietimo ir integravimo į darbo rinką paslaugų teikimas	Geriausią pasiūlymą pateikę viešieji ar privatus juridiniai asmenys (konkursas)	Europos socialinis fondas +		22 919,40	34 379,10	34 001,65	34 001,65		125 301,80
		Europos regioninės plėtros fondas		0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
		LR valstybės biudžetas		2 022,30	3 033,45	3 000,15	3 000,15		11 056,05
		Savivaldybės biudžeto lėšos		0,00	0,00	0,00	0,00		0,00
		Privacios lėšos		2 022,30	3 033,45	3 000,15	3 000,15		11 056,05
		Iš viso veiksmui:		26 964,00	40 446,00	40 001,95	40 001,95		147413,9
1.1.2. Verslo plėtros, socialinio verslo kūrimosi skatinimas ir pagalba teikiant reikalingų priemonių ir konsultacijų paramą ekonominės veiklos pradžiai	Geriausią pasiūlymą pateikę viešieji ar privatus juridiniai asmenys (konkursas)	Europos socialinis fondas			42241,60				42241,60
		Europos regioninės plėtros fondas			60350,00				60350,00
		LR valstybės biudžetas			9052,20				9052,20
		Savivaldybės biudžeto lėšos			0,00				0,00
		Privacios lėšos			9052,20				9052,20
		Iš viso veiksmui:			120696,00				120696,00

Lėšos strategijos įgyvendinimui	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	viso 2023-2029 m.
Europos socialinis fondas +		321 725,77	163 839,20	229 560,67	70 515,53	0,00	0,00	785 641,17
Europos regioninės plėtros fondas		0,00	60 350,00	0,00	0,00	0,00	0,00	60 350,00
LR valstybės biudžetas		28 387,57	19 781,40	20 255,36	6 221,96	0,00	0,00	74 646,29
Savivaldybės biudžeto lėšos		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Privaciai lėšos		28 387,57	19 781,40	20 255,36	6 221,96	0,00	0,00	74 646,29

Lėšos strategijos administravimui	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	viso 2023-2029 m.
Europos socialinis fondas +		48258,86	24575,88	34434,10	10577,33	0,00	0,00	117846,17
Europos regioninės plėtros fondas		0,00	9052,50	0,00	0,00	0,00	0,00	9052,50
LR valstybės biudžetas		4258,14	2967,21	3038,30	933,29	0,00	0,00	11196,94
Savivaldybės biudžeto lėšos		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Privaciai lėšos		4258,14	2967,21	3038,30	933,29	0,00	0,00	11196,94

Iš viso vietos plėtros strategijai:	1 144 576,31
Europos socialinis fondas +	903 487,34
Europos regioninės plėtros fondas	69 402,50
LR valstybės biudžetas	85 843,23
Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00
Privaciai lėšos	85 843,23

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

Strategijos įgyvendinimo koordinavimo ir stebėsenos sistema, kuri apima veiksmų atrankos procedūras bei strategijos koordinavimą ir stebėseną, užtikrina sklandų ir kokybišką strategijos įgyvendinimą. Koordinavimo ir stebėsenos tikslas - pasiekti strategijos įgyvendinimo efektyvumą ir teigiamą jos poveikį Šalčininkų miesto plėtrai.

MVVG organų atsakomybės sirtys.

MVVG valdymo organai: visuotinis narių susirinkimas, valdyba, pirmininkas.

MVVG nariai tvirtina parengtą strategiją; vertina ir tvirtina kasmetinę strategijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą; vykdo MVVG darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo užtikrinimą ir priežiūrą; tvirtina strategijos pakeitimus; įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.

MVVG valdymo organo nariai: vadovauja MVVG veiklai laikotarpiuose tarp visuotinių narių susirinkimų; priima sprendimus dėl dalyvavimo kitoje projektinėje veikloje; priima ir atleidžia strategijos administracijos vadovą, finansininką (-us), administratorių (-ius), viešųjų ryšių specialistą (-us) ir (ar) kitą (-us) specialistą (-us) pagal poreikį; tvirtina kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; priima sprendimus dėl vietos projektų finansavimo; priima sprendimus dėl dalyvavimo MVVG tinklo veikloje; atlieka projektų lankymą vykdymo vietose ir rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per projekto priežiūros laikotarpį); įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.

Strategijos administravimo vadovas: atlieka strategijos įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui; rengia ir MVVG valdymo organui tvirtinti teikia kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; kontroliuoja MVVG veiklos dokumentų (siunčiamų ir gaunamų raštų, įsakymų, sutarčių) registrą; rengia MVVG viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus; vykdo pateiktų vietos projektų registravimą ir vertinimą; atstovauja MVVG interesus nacionalinių ir tarptautinių tinklų veikloje.

Strategijos finansininkas ir (arba) buhalteris: vykdo MVVG apskaitos politiką; organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad atskaitinių metų duomenys būtų teisingai ir savalaikiai pateikti finansų bei statistikos organams vykdo MVVG finansinių dokumentų registrą; vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą; administruoja strategiją; pildo strategijos mokėjimo prašymus su papildomais dokumentais; administruoja vietos projektus; priima ir tikrina vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymus; rengia vietos projektų vykdymo sutartis ir atlieka jų pakeitimus; atlieka vietos projektų patikras vietoje.

Strategijos viešųjų ryšių specialistas: vykdo nuolatinį MVVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą strategiją, jos tikslus, prioritetus bei priemones; vykdo MVVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų konsultavimą projektinių idėjų atitikimo strategijos klausimais; vykdo potencialių vietos projektų vykdytojų mokymą paraiškų pildymo, mokėjimo prašymų ir ataskaitų pildymo ir su jais susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais; vykdo viešųjų ryšių kampanijas, vykdo bendravimą su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius; organizuoja mokymus MVVG nariams ir potencialiems projektų vykdytojams; kviečia MVVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus; organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais ir vykdo reguliarius strategijos įgyvendinimo pristatymus; administruoja internetinę svetainę ir socialinius tinklus; administruoja vietos projektus: atlieka projektų vykdytojų pateiktų veiklų grafikų priežiūrą bei pakeitimų derinimą; vertina savanoriškų darbų apskaitos lenteles ir jose pateiktą informaciją; atlieka nemokamų savanoriškų darbų patikras vietoje; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas ir papildomus dokumentus projekto įgyvendinimo ir priežiūros laikotarpiu.

Veiksmų ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojų atrankos procedūros. Vietos plėtros projektinius pasiūlymus vertins MVVG valdybos paskirti vietos plėtros projektų vertintojai iš asociacijos narių. Vertintojais negali būti valdybos nariai. Paskirtas vertintojas, prieš pradėdamas vertinimą, privalo patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą, pasirašydamas konfidencialumo ir nešališkumo deklaraciją. MVVG privalo užtikrinti, kad paskirto vertintojo dalyvavimas vertinant projekcinį pasiūlymą nesukeltų interesų konflikto.

Projektiniai pasiūlymai bus vertinami vadovaujantis kvietime atrankai nurodytais atrankos kriterijais, jų vertinimo balais ir atrankos sąlygomis, taip pat Vietos plėtros strategijų atrankos ir įgyvendinimo taisyklėmis. Tvarkos aprašas ir vertinimo balai ir atrankos sąlygos bus parengti prieš paskelbiant kvietimą, atsižvelgiant į rekomendacinius vietos plėtros projekto administracinės atitikties, naudos ir kokybės kriterijus.

Vietos plėtros projektų vertintojai rengia ir MVVG valdybai teikia vietos plėtros projektinių pasiūlymų vertinimo ataskaitas. Projektiniai pasiūlymai vertinami atliekant administracinės atitikties vertinimą ir naudos ir kokybės vertinimą.

MVVG valdyba, gavusi vertintojų ataskaitas, priims sprendimą dėl tinkamų finansuoti projektų, sudarydama finansuojamų, rezervinių ir nefinansuojamų projektų sąrašus.

Vietos plėtros strategijos stebėsenos tvarka. Strategijos administravimo vadovas nuolat renka ir sistemina informaciją apie strategijos įgyvendinimo eigą. Naudodamasis pareiškėjų pateiktomis ataskaitomis, jis renka informaciją apie įgyvendinamų projektų eigą, apie užbaigtų projektų skaičių. Taip pat renkama informacija apie atrinktus finansuoti projektus ir kt. reikalinga informacija.

MVVG ne rečiau kaip kartą per kalendorinius metus pristato strategijos metinę įgyvendinimo ataskaitą (Šalčininkų rajono savivaldybės interneto svetainėje www.salcininkai.lt ir socialiniame tinkle Facebook sukurtame puslapyje "Šalčininkų Miesto Vyg", gali organizuoti viešinimo renginius). Ataskaita pristatoma MVVG visuotiniam susirinkimui, kuris ją turi patvirtinti, valdybai ir teikiama Vidaus reikalų ministerijai. Įgyvendinus paskutinį strategijos veiksmą, MVVG parengia galutinę ataskaitą, kurią tvirtina visuotinis narių susirinkimas, ir

pateikia ją VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJAI. DUOMENYS (PRODUKTO, REZULTATO RODIKLIAI) METINĖMS IR GALUTINEI ATASKAITAI YRA GAUNAMI IŠ ATASKAITŲ, KURIAS TEIKIA PAREIŠKĖJAI.

Vietos plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra. Parengta strategija gali būti keičiama. Jos keitimą inicijuoja MVVG valdyba. Strategijos administravimo vadovas teikdamas informaciją apie strategijos įgyvendinimą ir ataskaitas, matydamas, kad iškilo nenumatytų aplinkybių, pasikeitė vietos plėtros strategijoje pateikti duomenys, suprasdamas, kad kyla rizika dėl tam tikrų veiksmų įgyvendinimo, ar kitais svarbiais atvejais, informuoja valdybą apie esamą situaciją.

MVVG gali keisti vietos plėtros strategiją kai:

1. būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;
2. būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmo sričių;
3. būtina keisti didžiausią galimą ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšų paramos sumą vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;
4. būtina patikslinti vietos plėtros strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

Valdyba, apsvarsčiusi pateiktą medžiagą, priima (arba nepriima) sprendimą siūlyti keisti strategiją. Strategijos administravimo vadovas, parengia valdybos siūlytus strategijos pakeitimus, ir teikia juos tvirtinti visuotiniam narių susirinkimui. Visuotinis narių susirinkimas gali teikti pastabas pateiktam strategijos pakeitimo projektui. Susirinkimui patvirtinus strategijos pakeitimus, vadovas raštu suderina strategijos keitimą su VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA.